

Szabics András Zsolt

A magyar gazdaság összetettsége a legjobbak között van a világon, de ennek a megtartása a versenyképesség további fejlesztését igényli

Magyarország a Gazdasági Összetettség Mutató 2021-es rangsorában a 11. helyezést érte el 133 ország között. A kimagasló teljesítmény alapja a megfelelő tudás és a hazánkba érkező külföldi tőke által nyújtott technológia volt. A Harvard Egyetem kutatói azonban jelzik, hogy a kedvező pozíciónk megtartásához szélesíteni kell a legfejlettebb technológiákat alkalmazó tevékenységek körét. Ez még több hazai innovációt és fejlesztést igényel, ami megerősíti, hogy teljes versenyképességi fordulatra van szükség hazánkban.

A Harvard Egyetem kutatói által készített Gazdasági Összetettség Mutató a külkereskedelem összetétele alapján rangsorolja az országokat. Az intézmény növekedési kutatólaborja évente publikálja az országok exportszerkezetének és annak összetételének kiértékelésével a Gazdasági Összetettség Mutatót (Economic Complexity Index, ECI). A kutatók az egyes országok értékelése során két fő szempontot vesznek figyelembe, egyrészt mennyire sokrétű az ország exportkosara, másrészt más országokhoz viszonyítva mennyire számít egyedinek a termék gyártása az országban. A termékszinten elérhető komplexitásra vonatkozó adatokat minden országnál összesítik, amely megadja az index értékét. Az elemzés módszertana szerint azok az országok tudnak az indexben jobb teljesítményt elérni, amelyek minél több specializált képesség birtokában vannak és ennek segítségével minél több komplex termék létrehozására képesek.

A gazdasági összetettség rangsor első két helyén (Japán, Svájc) nem történt változás egyéves időtávon, azonban a harmadik helyre Dél-Korea lépett előre (1. táblázat). Az adatok 1995-ös közlése óta mindössze két év volt (2018 és 2021), amikor Németország nem tudott a legjobb 3 ország közé bekerülni.

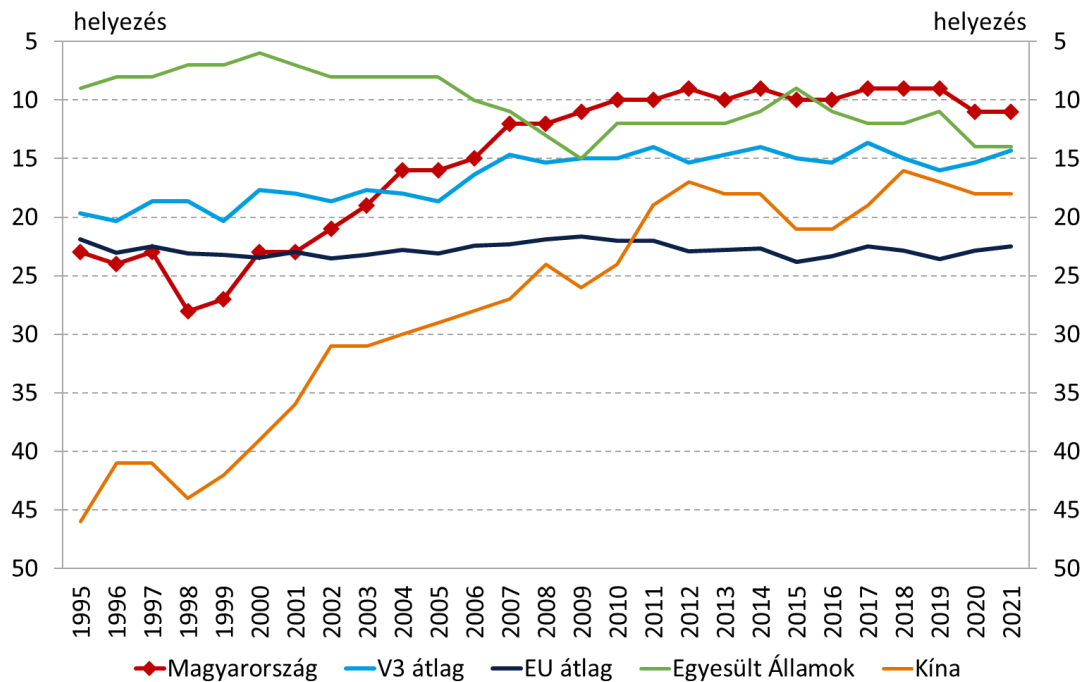
1. táblázat: Az első 25 ország Gazdasági Összetettség Mutatóban elért 2021. évi helyezése és éves változása a 133 ország között

Ország	Helyezés (2021)	Változás (2020–2021)
Japán	1.	➡ 0
Svájc	2.	➡ 0
Dél-Korea	3.	⬆️ +1
Németország	4.	⬇️ -1
Szingapúr	5.	➡ 0
Csehország	6.	➡ 0
Ausztria	7.	➡ 0
Egyesült Királyság	8.	⬆️ +1
Szlovénia	9.	⬆️ +1
Svédország	10.	⬇️ -2
Magyarország	11.	➡ 0
Szlovákia	12.	⬆️ +1
Írország	13.	⬇️ -1
Egyesült Államok	14.	➡ 0
Finnország	15.	➡ 0
Olaszország	16.	➡ 0
Franciaország	17.	➡ 0
Kína	18.	➡ 0
Románia	19.	➡ 0
Belgium	20.	⬆️ +3
Izrael	21.	➡ 0
Mexikó	22.	⬇️ -2
Thaiföld	23.	⬆️ +2
Dánia	24.	➡ 0
Lengyelország	25.	⬆️ +2

Forrás: Harvard Egyetem

A revideált adatok szerint Magyarország megőrizte 11. helyét a rangsorban szereplő 133 ország között (1. ábra). Az EU tagországai között Magyarországnál csak 5 ország tudott a rangsorban magasabb helyezést elérni, sorrendben Németország, Csehország, Ausztria, Szlovénia és Svédország. A visegrádi országok között Csehország a 6., Szlovákia a 12., Lengyelország pedig a 25. helyen végzett. Magyarország helyezése rendkívül stabil, 2007 óta a 10. hely körül mozog. A 2010-es években több esetben elérte hazánk a 9. helyet is, majd 2021-ben és 2022-ben egyaránt a 11. helyen végzett.

1. ábra: Magyarország és egyes kiemelt országok és országcsoportok helyezése a Gazdasági Összetettség Mutatóban (1995-2021)

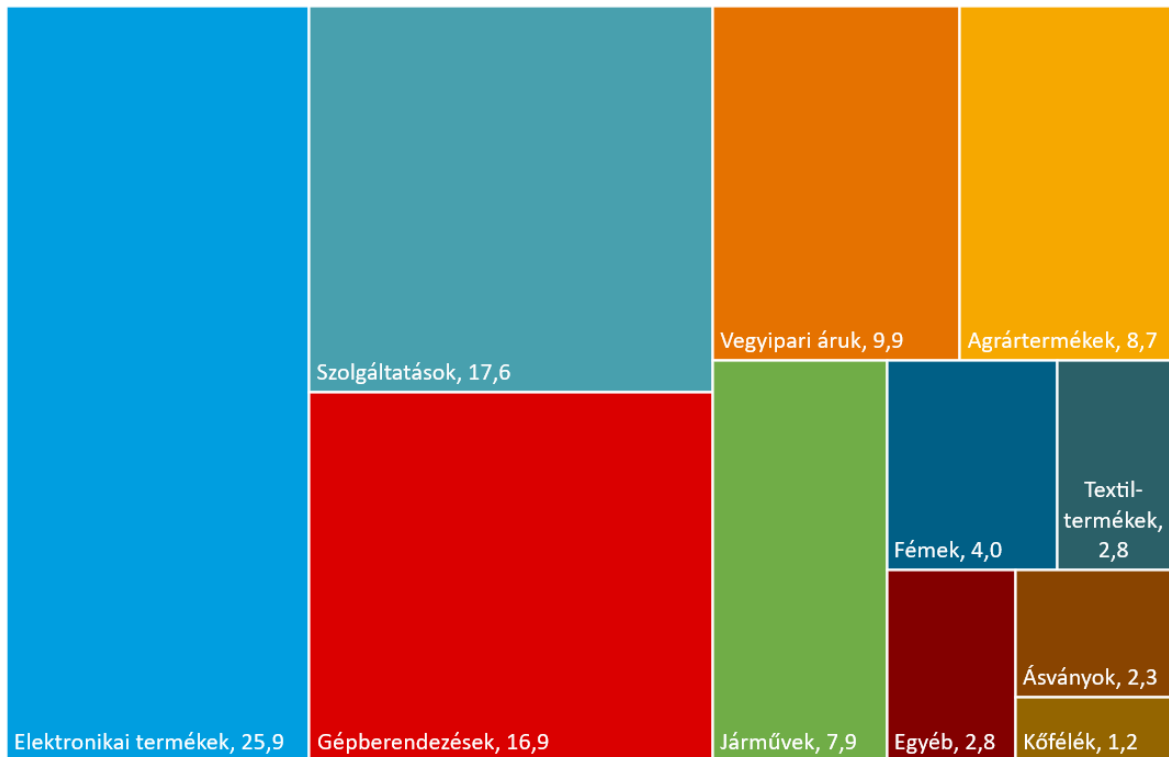

Megjegyzés: Luxemburgia és Máltára nincs elérhető adat.

Forrás: Harvard Egyetem

A magyar helyezés stabilitása mellett hazánk exportösszetétele jelentősen átalakult 2020 és 2021 között (2. ábra). Egy év alatt a járművek termékcsoport exportból való részesedése 14 százalékról 7,9 százalékra csökkent, míg az elektronikai termékek részaránya 19,4 százalékról 25,9 százalékra nőtt. Ide sorolhatók az akkumulátorok, az elektromos motorok és generátorok, valamint a transzformátorok. A változás fő oka az elektronikai ágazatba érkező nagy mennyiségű FDI, amelyet az eddigi bejelentések szerint még több követhet a következő években. Ugyanakkor az autóipar termelését a globális ellátási láncok nehézségei akadályozták a Covid alatt.

2. ábra: Magyarország exportszerkezete (2021, százalék)

Forrás: Harvard Egyetem

Az elemzésben szerepel a Jövőben Várható Összetettség Mutató (COI) is, amelyben a kutatók az alapján értékelik az országokat, hogy mennyire egyszerűen vonhatók be további komplex termékek a termelésükbe. A rangsorolásnál azt veszik figyelembe, hogy milyen komplex termékek vannak, amelyeket az adott ország még nem exportál, de jellegét tekintve közel esik a jelenlegi termékportfólióhoz, tehát a meglévő tudástőke és technológia alapján könnyen előállíthatók.

Hazánk a Jövőben Várható Összetettség Mutató szerint a 34. helyet foglalja el. Mindez arra utal, hogy hazánk termelési szerkezete közel van a lehetőségei határához, tehát további komplex termékek bevonásához fejlesztésekre, a gazdasági szerkezet változtatására is szükség van. Ez a reláció Csehország esetében még inkább érvényesül, mert a jelenlegi összetettsége a 6., míg a jövőbeli összetettségre vonatkozó mutatóban a 75. helyen szerepel a kutatók szerint. Ezzel szemben Lengyelország gazdasági összetettsége a jelenlegi 25-ről a 16. helyre léphet előre.

Magyarország számára a jövőben a kitörési pontot a komplexebb termékek skálájának kiterjesztése jelenti. A kutatásból az olvasható ki előretekintve, hogy hazánk számára két út van a komplexebb termékek irányába történő elmozdulásra. Az egyik út, hogy a már meglévő tudással és infrastruktúrával adott iparágon belül bővítjük a

termékpalettát. Ide tartozik többek között az elektronikai berendezések és segéd-eszközök gyártása, az ipari gépgyártás, a gyógyszeripar, valamint a vegyipar és a fotográfiai termékek. A másik út, hogy új iparágakban is megjelenünk a világpiacon magas színvonalú, komplex termékekkel.

A jelenlegi és a jövőben várható Összetettség Mutatóra is támaszkodva a kutatók növekedési előrejelzést is készítenek. A labor a hosszú távú növekedési becslését négy tényező alapján határozza meg: jelenbeli komplexitás, jövőbeli komplexitás, az aktuális egy főre jutó GDP és a természeti erőforrások exportja. Az aktuális GDP és a természeti erőforrások tényadatok, míg a másik két tényezőt a fent leírt módokon a kutatók maguk becsülik.

Hosszú távú kivetítésükben a kutatók 2,1 százalékos gazdasági növekedést jeleznek előre Magyarországon 2021 és 2031 között. Lengyelország várt növekedése a V4 országok között a legmagasabb (3,1 százalék), vélhetően a komplexitása javulása következtében. Csehország várható növekedése hazánkéhoz hasonló (2,3 százalék), összhangban azzal, hogy gazdasági komplexitása várhatóan csökken. Szlovákia viszonylag magas, 3 százalékos várható gazdasági növekedése nincs összhangban azzal, hogy gazdasági fejlettsége a kutatók szerint hazánkéhoz hasonlóan alakul a jövőben.

Mindent összevetve a Gazdasági Összetettség Mutató szerint Magyarország a világ élvonalában van, azonban ennek a pozíciónak a megtartásáért további erőfeszítések szükségesek. A Harvard Egyetem kutatói szerint hazánk a vizsgált országok legjobban teljesítő 10 százalékába tartozik, azonban a pozíció fenntarthatósága érdekében nem elegendő a jelenlegi exportszerkezet fenntartása, hanem azt újabb komplex termékekkel szükséges bővíteni. Ez új fejlesztéseket igényel, mert jelenleg hazánk termelési szerkezete közel van a lehetőségei határához. További komplex termékek bevonásához innovációra, a tudástőkébe és a technológiába történő beruházásokra van szükség, azaz végre kell hajtani az intenzív gazdasági növekedési modellre történő átállást és a teljes versenyképességi fordulatot.

„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaság.hu oldalon 2023. október 20-án.”